

Toimialojen näkymät

Matkailuala

16.11.2023

Matkailualalla positiiviset näkymät

Matkailijoiden yöpymismäärät tammi-syyskuussa 2023 ylsivät lähelle matkailun huippuvuotta 2019. Myönteistä kehitystä selittää kotimaisten matkailijoiden yöpymisten suuri osuus, sillä ulkomaisten matkailijoiden määrä ei ole vielä palautunut pandemiaa edeltäneelle tasolle. Ulkomaisten matkailijoiden kiinnostus tulevaa talvea kohtaan vaikuttaa kuitenkin suurelta, erityisesti Lappiin suuntautuvat lentovaraukset ovat kasvussa. Matkailupalvelujen hyvä kysyntä näkyy yritysten muita toimialoja myönteisempinä suhdanneodotuksina. Matkailuyritykset arvioivat liikevaihdon kasvavan, toisaalta yritykset odottavat kustannusten nousun heikentävän kannattavuutta. Osaavan työvoiman saatavuudessa yritykset kokevat edelleen haasteita.

Matkailutoimiala elpynyt pandemiasta hyvin

Suhdannevaihtelut eivät perinteisesti näy yhtä voimakkaana palvelualoilla kuin teollisuudessa ja rakentamisessa. Suomen talous on sinnitellyt pitkälti palveluajon ansiosta. Myös palveluajon myynnin volyyymi taittui kesäkuussa 2023 laskuun. Palvelualoista majoitus- ja ravitsemistoiminta ovat toipuneet pandemiasta hyvin.¹ Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen ennusteen mukaan majoitus- ja ravitsemisala kasvaa tänä vuonna kuluttajien heikosta ostovoimasta huolimatta.²

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on vaikuttanut ja vaikuttaa edelleen matkailuyrityksiin monin eri tavoin: palvelujen kysyntään, investointihalukkuuteen ja tuotantokustannuksiin.³ Toisaalta

¹ Pykäri, Martti 2023. Talous sakkaa, mutta palveluiden teollisuutta ja rakentamista tasaisempi kysyntä pitää työllisyyden hyvänä. Blogi 6.10.2023. Palta. <https://www.palta.fi/blogi/talous-sakkaa-mutta-palveluiden-teollisuutta-ja-rakentamista-tasaisempi-kysynta-pitaa-tyollisyyden-hyvana/>

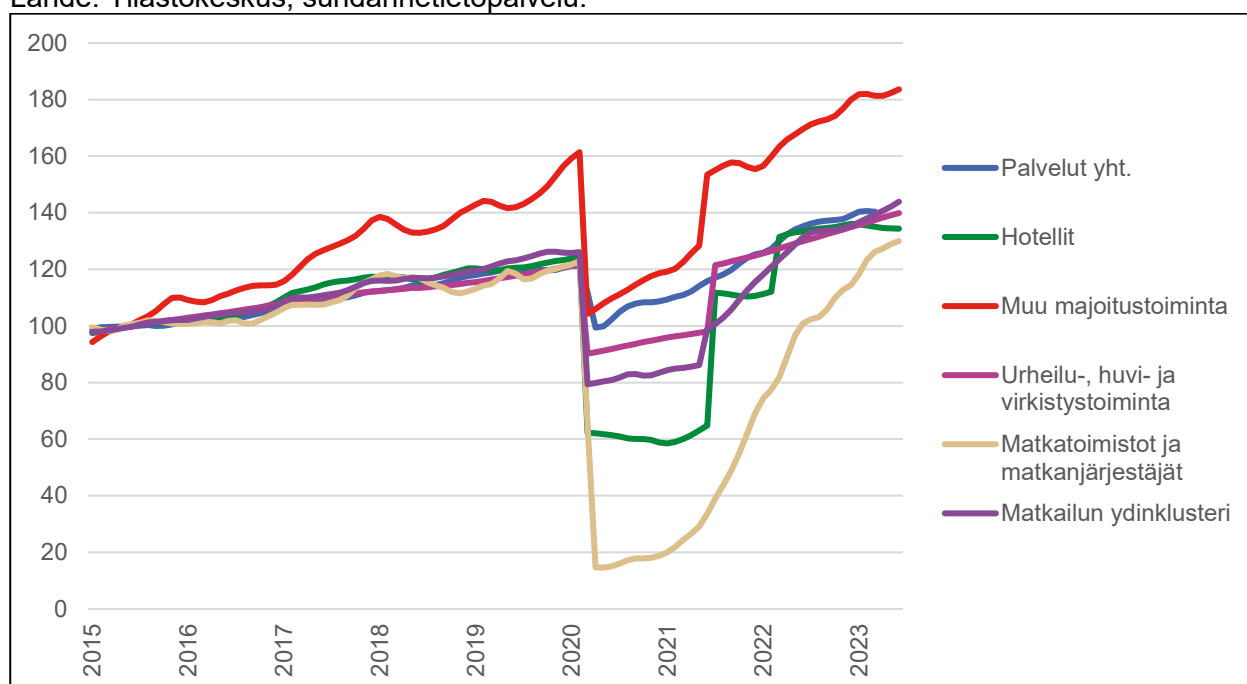
² Elinkeinoelämän tutkimuslaitos 2023. Kuluttajille suunnatut palvelut tukevat Suomen taloutta – varovaista kasvua luvassa ensi vuonna. Tiedote 1.11.2023. ETLA. <https://sttinfo.fi/tiedote/70047936/kuluttajille-suunnatut-palvelut-tukevat-suomen-taloutta-varovaista-kasvua-luvassa-ensi-vuonna?publisherId=3695&lang=fi>

³ Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj, työ- ja elinkeinoministeriö 2023. Pk-yritysbarometri. Syksy 2023. https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2023/09/sy_pk_barometri_syksy2023_web.pdf

Pohjois-Suomessa matkailupalvelujen hyvä kysyntä on vauhdittanut matkailuinvestointeja alueella⁴. Venäjän markkinoiden sulkeutuminen on jättänyt pitkäaikaisen jäljen erityisesti palvelu-alojen vientiin, mikä näkyy myös matkailualalla⁵.

Koronapandemian aiheuttaman jyrkän laskun jälkeen matkailuyritysten liikevaihto lähti vähitellen kasvamaan ja liikevaihdon suhdanneindeksi (Kuvio 1) saavutti matkailun ydinklusterin⁶ yrityksissä keskimäärin pandemiaa edeltävän tason jo loppuvuonna 2022. Vuonna 2023 kasvu on jatkunut. Pandemia aiheutti pahimman laskun matkatoimisto- ja matkanjärjestäjäyrityksille, mutta nekin ovat saavuttaneet pandemiaa edeltäneen tason.

Kuvio 1. Liikevaihdon kehitys palvelu- ja matkailutoimialoilla -indeksi 30.6.2023 asti. 2015=100. Lähde: Tilastokeskus, suhdannetietopalvelu.

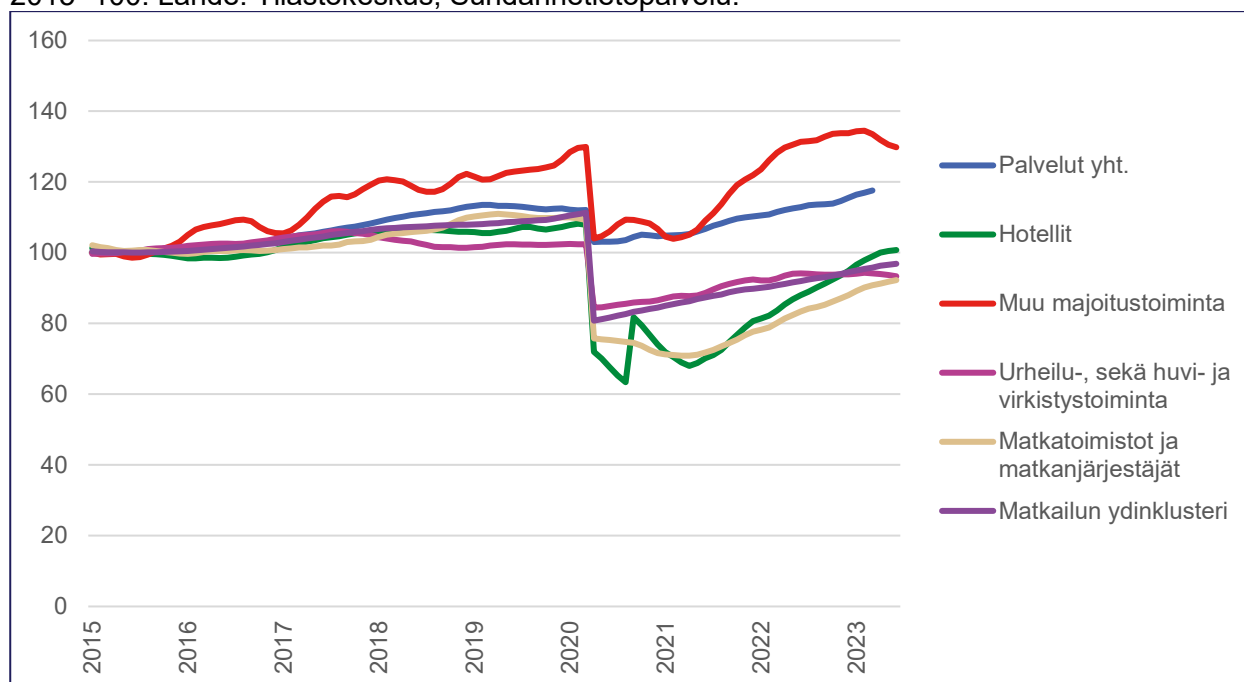
Myös henkilöstömäärän suhdannekehitys (Kuvio 2) on ollut nousevaa pandemian pahimman vaiheen jälkeen. Vuonna 2023 palvelu-alojen yrityksissä henkilöstömäärät ovat keskimäärin ylittäneet pandemiaa edeltävän tason. Matkailun ydinklusterin yrityksissä henkilöstömäärät eivät ole kuitenkaan saavuttaneet pandemiaa edeltävää tasoa. Ainoastaan muun majoitustoiminnan henkilöstömäärän suhdanneindeksi ylitti jo vuonna 2022 pandemiaa edeltävän tason, mutta se kääntyi laskuun vuoden 2023 puolella.

⁴ Finnvera 2023. Pohjois-Suomen aluekatsaus 1-6/2023: Finnveran rahoitus yrityksille laski selvästi - vihreän siirtymän ja matkailualan investoinnit nousussa. Viitattu 20.10.2023. <https://www.finnvera.fi/finnvera/uutishuone/uutiset/pohjois-suomen-aluekatsaus-1-62023-finnveran-rahoitus-yrityksille-laski-selvasti-vihrean-siirtymän>

⁵ Valtiovarainministeriö 2023. Taloudellinen katsaus: Syksy 2023. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:65. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-681-7>

⁶ Ydinklusteri käsittää majoitus-, ravitsemis-, huvi- ja virkistys- sekä matkatoimisto- ja matkanjärjestäjätoimialat

Kuvio 2. Henkilöstömäärän kehitys palvelu- ja matkailutoimialoilla -indeksi 30.6.2023 asti. 2015=100. Lähde: Tilastokeskus, Suhdannetietopalvelu.

1. Kotimaisten matkailijoiden yöpymismäärät palautuneet pandemiaa edeltävälle tasolle, ulkomaiset vielä jäljessä

Matkailijoiden yöpymismäärät rekisteröidyissä majoitusliikkeissä jatkavat kasvuaan myös vuonna 2023. Yöpymismäärät tammi-syyskuussa 2023 jäivät vain hiukan alle vuoden 2019 luvuista. Kehitystä selittää kotimaisten yöpymisten korkea osuus, joka on kompensoinut ulkomaisien yöpymisten vähäistä määrää. Kotimaisten matkailijoiden yöpymismäärät kasvoivat edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna lähes kaksi prosenttia ja vuoteen 2019 verrattuna seitsemän prosenttia.⁷

Ulkomaisten matkailijoiden yöpymismäärät tammi-syyskuussa 2023 ylittivät edellisvuoden vastaavan ajankohdan yöpymismäärät 19 prosentilla ollen kuitenkin 21 prosenttia pienemmät kuin vuoden 2019 vastaavana ajanjaksona. Lapissa ja Kuusamossa ulkomaiset yöpymiset ovat jo hyvin lähellä pandemiaa edeltäviä määriä. Hitainta palautuminen on ollut Järvi-Suomessa ja erityisesti itärajan maakunnissa kuten Etelä-Karjalassa, johtuen venäläisten matkailijoiden puuttumisesta.⁸

Visit Finlandin keväällä 2023 lanseeraama Matkailijamittari mittaa ulkomaisten matkailijoiden määrää, rahakäyttöä, hiilijalanjälkeä ja matkailijasegmenttejä⁹. Matkailijamittarin tulosten mukaan ulkomaiset matkailijat tekivät kesä-elokuussa 2023 Suomeen yhteensä 1,6 miljoonaa matkaa, joiden aikana yövyttiin yhteensä 18,8 miljoonaa kertaa. Luvussa on mukana rekisteröidyt ja

⁷ Visit Finland 2023. Rudolf-tilastotietokanta. Kuukausittaiset yöpymiset ja saapuneet asuinmaittain. Viitattu 14.10.2023.

⁸ Visit Finland 2023. Rudolf-tilastotietokanta. Kuukausittaiset yöpymiset ja saapuneet asuinmaittain. Viitattu 14.10.2023.

⁹ Mittausta on tehty maaliskuusta 2023 lähtien ja tuloksia julkaistaan kuukausittain. Tutkimuksen satunnaisotos poimitaan Suomesta eri rajanylityspisteiden kautta poistuvista ulkomailla vakituisesti asuvista matkustajista. Matkailijamittarin kautta saadaan tietoa matkailumarkkinoinnin kohdentamisen, matkailupalveluiden kehittämisen sekä matkailustrategioiden laadinnan ja arvioinnin tueksi. <https://www.visitfinland.fi/suomen-matkailudata/matkailijamittari>

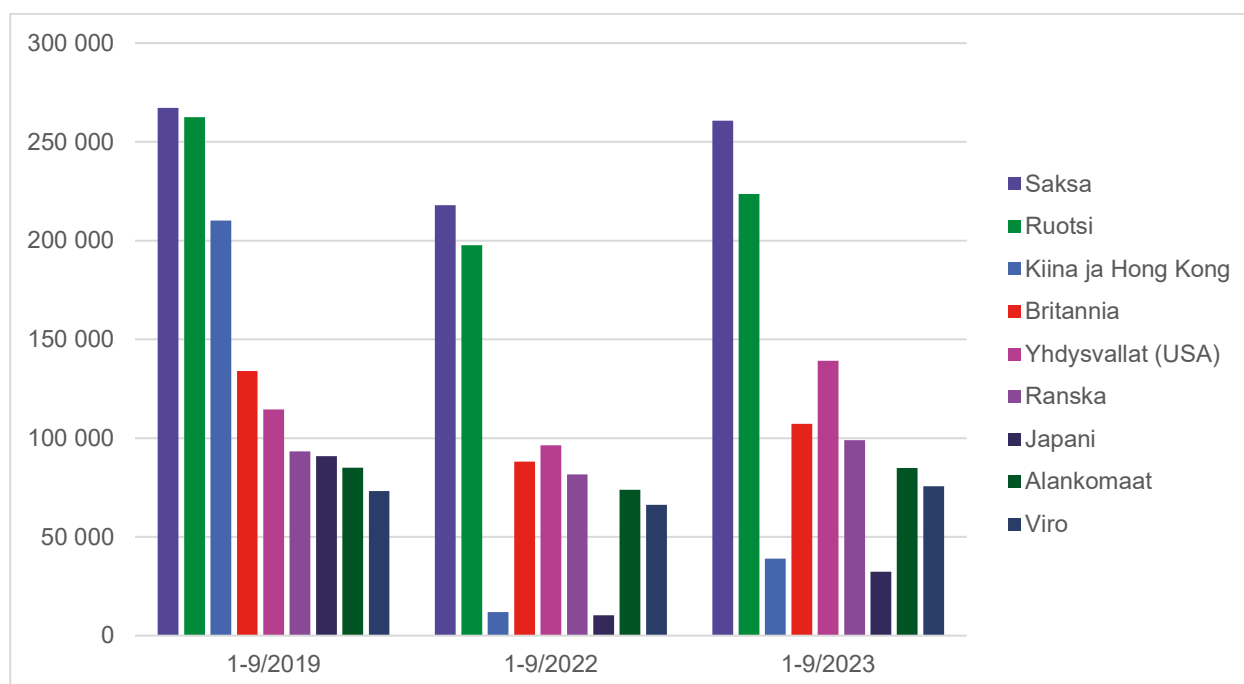
rekisteröimättömät majoitukset, kuten mökkimajoitukset, lyhytaikaiset vuokra-asumiset ja yöpymiset sukulaisten luona. Keskimäärin ulkomainen lomailija viipyi Suomessa kesällä 2023 viisi päivää (mediaani). Matkailijat käyttivät rahaa Suomessa yhteensä 1,3 miljardia euroa.¹⁰

2. Yhdysvaltalaisten matkailijoiden määrä on kasvanut

Tilastokeskuksen mukaan Suomeen saapui eniten matkailijoita Saksasta ja Ruotsista tammi-syyskuussa 2023, kuten myös vuosina 2019 ja 2022 (Kuvio 3). Yhdysvaltalaisten matkailijoiden saapumismäärät ovat olleet pandemian jälkeen hyvässä kasvussa ja ylittivät tammi-syyskuussa 2023 selkeästi vuoden 2019 vastaavan ajanjakson saapumismäärät. Myös ranskalaisten ja virolaisten matkailijoiden määrät ylittivät vuoden 2019 luvut.

Aasialaisten matkailijoiden osuudet ulkomaisista matkailijoista ovat selvästi pienentyneet Venäjän hyökkäyssodan ja Venäjän ilmatilan sulkemisen takia. Kiinasta ja Japanista on saapunut vuoden 2023 aikana noin kolminkertaisesti matkailijoita edellisvuoteen verrattuna, mutta kokonaismäärä on edelleen huomattavasti alle pandemiaa edeltävän tason. Venäläisten ja aasialaisten matkailijaryhmien puuttumista on korvannut mm. Yhdysvalloista tulleiden matkailijoiden määrän kasvu.

Kuvio 3. Suomeen saapuneet matkailijamäärät eräistä maista.
Lähde: Visit Finland. Rudolf-tilastotietokanta.

¹⁰ Visit Finland 2023. Tiedote 9.10.2023. Ulkomaiset matkailijat käyttivät Suomessa kesällä 1,3 miljardia euroa.
<https://www.visitfinland.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2023/ulkomaiset-matkailijat-kayttivat-suomessa-kesalla-13-miljar-dia-euroa>

3. Matkailuyritysten suhdannenäkymät muita toimialoja positiivisemmat

Syksyn 2023 Pk-yritysbarometrin¹¹ mukaan pienten ja keskisuurten yritysten suhdanneodotukset ovat edelleen negatiiviset, mutta paremmat kuin alkuvuonna. Pk-yritysbarometrissä tarkastellaan yritysten suhdanneodotuksia ja kehitystä, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä, kehittymistä sekä investointeja ja rahoitustilannetta. Poikkeukselliset viime vuodet ja talouden epävarmuus näkyvät pk-yritysten lähiajan näkymissä.¹²

Matkailuyritykset näkevät seuraavan 12 kuukauden suhdannenäkymät valoisempana kuin muiden toimialojen yritykset. Kasvuhakuisten (voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavat) matkailuyritysten osuus oli 41 prosenttia tutkimukseen vastanneista matkailualan yrityksistä. Matkailuyrityksistä 44 prosenttia kertoi palkanneensa uutta henkilöstöä, mikä oli edellisvuotta enemmän. Kehittämisen esteenä matkailuyritykset näkevät yleisen suhdannetilanteen ja kustannustason sekä osaavan työvoiman saatavuuden.

Matkailuyrityksistä 42 prosenttia odottaa liikevaihdon kasvavan seuraavan 12 kuukauden aikana ja 17 prosenttia sen pienenevän. Tämä on positiivinen tulos verrattuna muiden toimialojen yrityksiin, joista selvästi pienempi osuus odottaa liikevaihdon kasvavan ja suurempi osuus pienenevän. Matkailuyritykset arvioivat liiketoiminnan kannattavuuden kuitenkin useammin heikenevän kuin paranevan. Pitkään jatkunut inflaatio ja sen seurauksena tapahtunut korkotason nousu vaikuttaa yritysten kannattavuuteen mutta myös kysyntään. Kannattavuuden heikkenemiseen vaikuttaa mm. materiaalien hintojen nousu. Matkailuyrityksistä lähes 60 prosenttia koki Venäjän hyökkäyssodan vaikuttaneen kielteisesti liiketoimintaansa.

Matkailuyritykset raportoivat käyttäneensä kansainvälistymiseen liittyviä julkisia ja yksityisiä palveluja selvästi edellisvuotta vähemmän. Toisaalta matkailuyritykset kertovat käyttävänsä muita enemmän sosiaalisen median työkaluja ja palveluja, tekevänsä ostoja verkossa sekä käyttävänsä erilaisia digitaalisia alustoja. Digitalisoituminen vaikuttaa mm. uusien asiakasryhmien tavoittamiseen, kannattavuuden ja asiakaspalvelun parantumiseen.

Yritykset kokivat innovaatiotoiminnan kannalta luovan työn osaamisen kehittämistarvetta enemmän kuin muiden toimialojen yritykset. Kehittämistarvetta oli myös liiketoiminta- sekä yhteistyö- ja verkosto -osaamisessa.

4. Tuleva talvikausi vaikuttaa ennätyselliseltä

Talven lentovaraukset Suomeen ovat kovassa kasvussa. Lokakuun 2023 alussa tulevan talven lentovaroituksia oli tehty 42 prosenttia enemmän kuin vastaavaan aikaan vuonna 2019. Eniten lentovaroituksia on tehty Saksasta, Isosta-Britanniasta ja Ranskasta, joista saksalaisten ja ranskalaisten matkailijoiden määrät ovat merkittävästi suurempia kuin ns. matkailun huippuvuonna

¹¹ Pk-yritysbarometrin on teettänyt Suomen Yrittäjät, Finnvera ja työ- ja elinkeinoministeriö. Aineiston on kerännyt Taloustutkimus Oy. Matkailutoimialan yrityksiä vastaajien joukossa oli 601 kappaletta. Taloustutkimus toteutti tiedonkeruun kesä-heinäkuussa 2023.

¹² Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj, työ- ja elinkeinoministeriö 2023. Pk-yritysbarometri. Syksy 2023. https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2023/09/sy_pk_barometri_syksy2023_web.pdf

2019.¹³ Suomeen suuntautuvan matkailun arvioidaan elpävän pandemiaa edeltävälle tasolle vuonna 2024¹⁴.

Kun kesällä 2023 ulkomaisten matkailijoiden pääkohteeksi valikoitui Uusimaa, tulevana talvena pääkohde näyttäisi olevan Lappi¹⁵. Lapin talvimatkailu on elpynyt ennätysvauhtia ja sen suosio näyttäisi vain lisääntyvän. Lentovarausten kasvu selittyy Lappiin suuntautuvien lentojen runsaalla kasvulla. Varauksista 42 prosenttia kohdistuu Lappiin ja 53 prosenttia Helsinkiin. Tulevalla talvikaudella Lappiin lennetään viidestätoista eri maasta, lähinnä Euroopasta.

Sesonkipainotteisuuden vahvistuminen ja lentomäärien lisääntyminen eivät ole eduksi kestäväälle matkailulle. Suomeen saapuminen vähähiilisesti on kuitenkin haastavaa. Lentäen saapuvien vapaa-ajan matkailijoiden lyhyempien matkojen osuus on kuitenkin pienentynyt, kun taas pidempien matkojen osuus on kasvanut. Pidempien viipymien arvioidaan vähentävän liikkumisen päästöjä. Matkailupalvelujen ja aktiviteettien monipuolistuminen on edesauttanut matkailijoiden viipymän pidentymisessä.¹⁶

[Matkailun pk-yritysbarometri, syksy 2023](#)

Lisätietoja:

matkailun toimialapäällikkö Outi Kaihola, Etelä-Savon ELY-keskus, puh. 0295 024 047, etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi
kehittämispäällikkö Katri Lehtonen, työ- ja elinkeinoministeriö, puh. 0295 064 926, etunimi.sukunimi@gov.fi

---

¹³ Heikkinen, Susanne 2023. Tulevan talven näkymät. Visit Finland. Matkailun Pulssi 12.10.2023. <https://visitfinland.fi/4a9234/contentassets/d0b75fe56b4f4ff091daad8aa5ecbfb/susanne-heikkinen-pdf-matkailun-pulssi-12102023---talven-nakymat.pdf>

¹⁴ Visit Finland 2023. Matkailun pulssi. Viitattu 23.10.2023. <https://www.visitfinland.fi/matkailun-pulssi>

¹⁵ Visit Finland 2023. Kesällä Suomeen tehtiin 1,6 miljoonaa matkaa ulkomailta – vahvuuksina pääkaupunki ja saunat. Uutinen 13.10.2023. <https://www.visitfinland.fi/ajankohtaista/uutiset/2023/kesalla-suomeen-tehtiin-16-miljoona-matkaa-ulkomailta--vahvuuksina-paakaupunki-ja-saunat>

¹⁶ Visit Finland 2023. Tiedote 27.9.2023. Lappiin lennetään talvella viidestätoista eri maasta. <https://www.visitfinland.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2023/lappiin-lennetaan-talvella-viidestatoista-eri-maasta>